

TENTAMEN

KURSNAMN	Marknad och ekonomi
PROGRAM:	TKAUT
åk / läsperiod	Årskurs 3, läsår 2016/2017, lp1
KURSBETECKNING	TEK500
EXAMINATOR	Kaj Suneson & Dan Paulin
TID FÖR TENTAMEN	Tisdag 20/12 2016, em
HJÄLPMEDEL	Chalmersgodkänd miniräknare Räntetabell som bifogas tesen
ANSV LÄRARE:	Kaj Suneson & Susanne Kullberg
Telefonnummer	031-772 5776 respektive 031-772 2701
DATUM FÖR ANSLAG av resultat samt av tid och plats för visning av tentamina	Resultaten lämnas för registrering den 12/1 2017. Visning av rättade tentamina sker den: 16/1 - 2017, kl 12.00 - 13.00, Plats: Teknikens ekonomi & organisation, avd Innovation Research & Development Management.
ÖVRIG INFORMATION	Tentamen omfattar 80 poäng. För godkänd tentamen krävs minst 40 poäng. Betygsgränser: 3 erhålls vid minst 40 poäng 4 erhålls vid minst 52 poäng och 5 erhålls vid minst 64 poäng För slutbetyg krävs godkänd tentamen och godkänt projekt. Slutbetygets nivå bestäms av resultatet på tentamen.
	Till alla frågor utom uppenbara kortsvarsfrågor, krävs fullständiga och väl motiverade svar! Glöm ej att notera tid och plats då rättade tentamina visas! Titta igenom tesen och disponera tiden noga!

ANONYM KOD: _____

Svar till frågor 1-4 anges på tillhandahållet svarshäfte!
Var noga med max en fråga på varje svarsblad!

1. Sant/Falskt om marknadsföring (Max 8p)

Ange om nedanstående påståenden är sanna eller falska. **Varje korrekt svar ger 1 poäng. Varje felaktigt svar ger avdrag med 1 poäng.** Obesvarade påståenden ger inga poängavdrag.

Uppgiften kan som helhet inte resultera i minuspoäng. Lägsta poäng som kan erhållas på uppgiften är sålunda 0 poäng.

Är nedanstående påståenden sanna eller falska? Svara på blankett som tillhandahålls i tentamenssalen.

- a) Grindvakt är en av rollerna i ett företags inköpsprocess. Denna roll kännetecknas av att han/hon styr informationsflöden i företaget.
 - b) Horisontella nätverksrelationer mellan företag kan utgöras av aktörer såsom leverantörer, mellanhänder och kunder.
 - c) "Stjärnor" är, enligt Boston-matrisen, produkter som finns på en marknad med hög tillväxt och hög marknadsandel.
 - d) Vid modifierade återköp agerar företaget på rutin och villkoren är ofta fastställda.
 - e) Skumning som prisstrategi vid produktintroduktion på en marknad innebär att företaget sätter ett lågt pris för att tränga igenom marknaden.
 - f) Ett konkurrensbaserat pris är alltid högre än ett kostnadsbaserat pris.
 - g) Värdebaserad prissättning utgår från konsumentens betalningsvilja.
 - h) Nyinköp innebär stora utmaningar för köpande företag och ger säljande företag stora möjligheter att ta sig in som leverantör.
-

2. Begrepp (max 10p)

Fyll i det saknade begreppet i varje påstående (markerat med XXXX) genom att välja ett ur gruppen angivna begrepp. Välj det mest riktiga alt. minst felaktiga begreppet. Varje begrepp kan återkomma i flera påståenden.

Ange svaren på tillhandahållet svarsblad!

- Allt om ett företags drift kan inte utläsas ur siffror. För att presentera även kvalitativt viktiga aspekter om företagets drift måste en XXXX upprättas och finnas med i en årsredovisning.
- Att välja ut en eller några grupper av kunder och att bestämma på vilket sätt företagets erbjudanden ska vara speciella för dessa och hur de ska vara annorlunda än konkurrenterna kallas XXXX.
- Volvo Cars är idag en tillverkare av premiumbilar. Om de skulle välja att utveckla en liten och enkel personbil med endast de nödvändigaste funktionerna och rikta försäljningsarbetet av dessa mot barnlösa låginkomsttagare så skulle Volvo Cars använda tillväxtstrategin XXXX.
- Effektivitet kan sägas bestå av såväl en yttre som en inre effektivitet. Ett ekonomiskt samband som ofta tas upp i detta sammanhang är XXXX, som i två faktorer ska visa på detta. I den första faktorn ställs vinsten i relation till omsättningen och i den andra ställs omsättning i relation till det kapital som används.
- Inom marknadsföring används begreppet XXXX för att markera faktorer som ovillkorligen måste uppfyllas för att kunna verka på en marknad.

Begrepp att välja från:

Revisionsberättelse, Produktutveckling, Basic needs, Segmentering, Marknadsutveckling, VD:s uttalande, Hävstångsformeln, Marknadspenetrering, Diversifiering, DuPont-formeln, Targeting, Lågkostnadsstrategi, Förvaltningsberättelse, Positionering, Differentieringsstrategi, Key success factors

3. Bostonmatrisen (Max 8 poäng)

Färdigställ (fyll i saknade begrepp mm) Bostonmatrisen i svarshäftet och visa med pilar hur en normal produkt rör sig igenom denna, från introduktion till produktens nedläggande.

Markera sedan kassaflödet i respektive kvadrant och ge en kort förklaring till varför detta val är korrekt inom respektive utrymme.

4. Räkningsanalys (Max 12 poäng)

Året är första halvan av 2016 och i en bilaga till tesen finner du Svetruck AB:s resultaträkning och balansräkning. Svetruck får anses vara ett vanligt industribolag och inga händelser motiverar att göra "speciella" beräkningar. Beräkna och markera mest aktuellt värde och i enlighet med de beräkningssätt vi diskuterat/ansett ska användas på kursen. Besvara också frågan om "poster inom linjen".

Ledning: I detta fall - hantera minusposter inom finansiella poster som finansiella kostnader och positiva poster som finansiella intäkter. Alla redovisade intäkter räknas in i "omsättning".

Observera att det är koncernen vi vill granska. Svartalternativ finns i svarshäftet.

Frågor med svar på lösblad

5. Industriella marknader (Max 6 poäng)

Industriella marknader (B2B) är till sin karaktär på många sätt annorlunda än konsumentmarknaderna. Transaktionerna i varje köp brukar till exempel vara mycket större. Beskriv och förklara specifika kännetecken (som kurslitteraturen tar upp) hos industriella marknader.

6. Produkt (Max 6 poäng)

Beskriv en produkts olika nivåer, använd en välkänd produkt för att exemplifiera. Ditt svar ska visa att du förstår modellen och kan tillämpa den på en befintlig produkt!

7. Självkostnadskalkyl, påläggsmetod (Max 4 poäng)

Inom företaget Tegla AB har man kommit fram till att man för det kommande verksamhetsåret ska tillämpa följande pålägg:

MO-pålägg	10 %
TO-pålägg	150 %
AO-pålägg	40 %
FO-pålägg	20 %

Uppgift:

Gör en självkostnadskalkyl enligt påläggsmetoden för ett kg av produkten Gul Tegel som per kg drar följande direkta kostnader:

Direkt material	60 kr
Direkt lön	20 kr

Ditt svar ska innehålla en korrekt uppställning av kalkylen samt svar på frågan "Vilken självkostnad har Tegla AB för ett kg Gul Tegel?".

8. ABC-kalkylering (Max 4 poäng)

- Förklara den viktigaste grundprincipen inom ABC-kalkylering. (2 p)
- Ange en betydande fördel med ABC-kalkyler. (1 p)
- Vad kan vara en nackdel med ABC-kalkylering? (1 p)

9. Bidragskalkyl (Max 5 poäng)

Inom AB Steko, som bland annat tillverkar stekpannor, överväger man att inrikta produktionen på en av modellerna Erik eller Anna. För närvarande används halva maskintiden för Erik och halva för Anna. Försäljningsläget medger att kapaciteten utnyttjas fullt, även om man tillverkar endast en av modellerna. Kapaciteten är 1 600 timmar per år. Som underlag för beslutet lämnas följande uppgifter:

	Erik	Anna
Försäljningspris i kr	160	240
Rörlig särkostnad i kr	80	144
Maskintid per st (minuter)	40	80

Uppgifter:

- Vilken är den mest lönsamma produktinriktningen? Visa din uträkning. (2 p)
- Hur många enheter kan man tillverka per år? (1 p)
- Vad blir täckningsbidraget, per styck och totalt? (2 p)

10. Investeringskalkyl (Max 2 poäng)

Är nedanstående investering lönsam enligt nuvärdesmetoden? Kalkylräntan är 20 %.

Grundinvestering:	1 000 000 kr
Ekonomisk livslängd	5 år
Årligt inbetalningsöverskott	300 000 kr
Restvärde	100 000 kr

Uppgifter:

Visa en fullständig uträkning och motivera ditt svar enligt beslutsregel för investeringskalkyl.

11. Investeringskalkyl (Max 5 poäng)

Det har blivit dags att byta ut en gammal maskin som företaget har kört under ett antal år. Maskinen är nödvändig för företagets fortsatta verksamhet och den måste ersättas. Efter att ha undersökt marknaden har man hittat två olika maskiner som klarar av att leva upp till de krav som företaget ställt upp.

Maskin	A	B
Pris	320 000 kr	450 000 kr
Årlig kostnadsbesparing	125 000 kr	110 000 kr
Restvärde	0 kr	20 000 kr
Ekonomisk livslängd	5 år	7 år

Uppgifter:

- Företagets kalkylränta för den här typen av investeringar är 10 %. Utför en investeringskalkyl för att besluta om vilken av de två maskinerna som bör väljas. Visa uträkning och motivera ditt val med korrekt beslutsriterium. (4p)
- När man genomför investeringskalkyler använder man sig av kalkylränta. Förklara begreppet kalkylränta. (1p)

12. Hävstångsformeln (Max 10 poäng)

Swetruck AB söker nu efter en ny medarbetare som dels ska fungera som produktionsingenjör och dels ska hjälpa ekonomerna med beslutsunderlag och tekniska aspekter i besluten. På detta sätt hoppas företagsledningen minska avståndet mellan teknikernas och ekonomernas ställningstagande i olika frågor och därigenom ta bättre beslut.

Du har nu blivit kallad till en anställningsintervju där representanter från företaget för ett samtal med dig om olika aspekter i företagsdriften.

Frågan om finansiering är nu på bordet och du känner att om du kan ge ett bra intryck av att förstå hävstångsformeln väl så kan du göra ett gott intryck. Några punkter du vill ta upp är:

- Att ställa upp hävstångs-formeln med företagets värden (Varje komponents värde ska presenteras) och
- utifrån denna diskutera vad denna visar,
- vilka risker som finns representerade i formeln samt
- under vilka förutsättningar som ett företag kan acceptera mer skuldfinansiering än normalt (med koppling till hävstångsformeln).

Genomför ovanstående punkter.

Lycka till!

Svetruck AB
556195-0873

2016040641425

RESULTATRÄKNING

	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2014-09-01	2013-09-01	2014-09-01	2013-09-01
		2015-08-31	2014-08-31	2015-08-31	2014-08-31
Rörelsens intäkter m.m.					
Nettoomsättning	1, 2	632 079	554 451	582 020	516 582
Förändring av lager av produkter i arbete, färdiga varor och pågående arbete för annans räkning		8 358	5 691	8 664	2 256
Övriga rörelseintäkter		9 451	10 737	7 014	7 393
		649 888	570 879	597 698	526 231
Rörelsens kostnader					
Råvaror och förnödenheter		-231 237	-248 187	-231 237	-244 752
Handelsvaror		-16 596	-11 260	-7 296	-7 413
Övriga externa kostnader	3-5	-64 194	-59 821	-52 353	-50 857
Personalkostnader	6, 7	-106 814	-106 823	-91 976	-90 594
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-59 570	-52 642	-49 349	-43 068
Övriga rörelsekostnader		0	-1 558	0	-1 558
		-478 411	-480 291	-432 211	-438 242
Rörelseresultat		171 477	90 588	165 487	87 989
Resultat från finansiella poster					
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	8	-3 328	2 178	-3 328	2 178
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		1 769	4 008	1 648	3 900
Övriga ränteintäkter från koncernföretag		0	0	1 154	1 120
Räntekostnader och liknande resultatposter		-9 954	-10 089	-9 960	-10 096
		-11 513	-3 903	-10 486	-2 898
Resultat efter finansiella poster	9	159 964	86 685	155 001	85 091
Bokslutsdispositioner					
Avsättning till periodiseringsfond		0	0	-47 000	-26 600
Återföring från periodiseringsfond		0	0	41 000	37 000
Förändring av avskrivningar utöver plan		0	0	-13 456	-19 274
Lämnade koncernbidrag		0	0	0	-169
		0	0	-19 456	-9 043
Resultat före skatt		159 964	86 685	135 545	76 048
Skatt på årets resultat	10	-37 178	-20 071	-31 028	-17 548
Årets resultat		122 786	66 614	104 517	58 500

Svetruck AB
556195-0873

2016040641426

BALANSRÄKNING

	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2015-08-31	2014-08-31	2015-08-31	2014-08-31
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Materiella anläggningstillgångar					
Byggnader och mark	11	40 535	45 720	40 535	45 720
Maskiner och andra tekniska anläggningar	12	11 342	12 412	11 342	12 412
Inventarier, verktyg och installationer	13	12 441	10 238	11 045	8 165
Leasingmaskiner	14	220 435	219 179	194 939	188 560
		<u>284 753</u>	<u>287 549</u>	<u>257 861</u>	<u>254 857</u>
Finansiella anläggningstillgångar					
Andelar i koncernföretag	15	0	0	503	503
Andra långfristiga värdepappersinnehav	16	20 799	24 385	20 799	24 385
Andra långfristiga fordringar	17	12 922	13 975	12 918	13 972
		<u>33 721</u>	<u>38 360</u>	<u>34 220</u>	<u>38 860</u>
Summa anläggningstillgångar		318 474	325 909	292 081	293 717
Omsättningstillgångar					
Varulager m.m.					
Råvaror och förnödenheter		168 382	169 828	168 382	169 828
Varor under tillverkning		20 299	23 500	20 299	23 500
Färdiga varor och handelsvaror		45 287	31 696	33 659	19 762
		<u>233 968</u>	<u>225 024</u>	<u>222 340</u>	<u>213 090</u>
Kortfristiga fordringar					
Kundfordringar		54 520	35 716	41 958	28 301
Fordringar hos koncernföretag		0	0	46 728	40 502
Aktuell skattefordran		3 898	17 763	4 546	17 958
Övriga fordringar		159	4 878	159	4 769
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	18	4 935	7 978	4 003	7 701
		<u>63 512</u>	<u>66 335</u>	<u>97 394</u>	<u>99 231</u>
Kassa och bank					
Kassa och bank		604 434	486 746	571 504	467 106
		<u>604 434</u>	<u>486 746</u>	<u>571 504</u>	<u>467 106</u>
Summa omsättningstillgångar		901 914	778 105	891 238	779 427
SUMMA TILLGÅNGAR		1 220 388	1 104 014	1 183 319	1 073 144

Hand
MA

Svetruck AB
556195-0873

2016040641427

BALANSRÄKNING

	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2015-08-31	2014-08-31	2015-08-31	2014-08-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER					
Eget kapital	19				
Bundet eget kapital					
Aktiekapital (1 000 aktier)	20	100	100	100	100
Reservfond		0	0	13	13
Bundna reserver		213 727	198 509	-	-
		-	-	113	113
Fritt eget kapital					
Fria reserver		509 032	454 269	-	-
Balanserat resultat		-	-	492 777	434 277
Årets resultat		122 786	66 614	104 517	58 500
		-	-	597 294	492 777
Summa eget kapital		845 645	719 492	597 407	492 890
Obeskattade reserver					
Periodiseringsfond	21	0	0	185 600	179 600
Ackumulerade avskrivningar utöver plan		0	0	88 237	74 781
Summa obeskattade reserver		0	0	273 837	254 381
Avsättningar					
Avsättningar för garantier		1 000	1 306	1 000	1 306
Avsättningar för skatter		57 853	53 023	0	0
Summa avsättningar		58 853	54 329	1 000	1 306
Långfristiga skulder					
Övriga skulder		19	62	0	0
Summa långfristiga skulder		19	62	0	0
Kortfristiga skulder					
Förskott från kunder		489	3 080	489	294
Leverantörsskulder		36 000	46 843	32 908	45 768
Skulder till koncernföretag		0	0	118	290
Övriga skulder		255 551	254 067	254 906	253 639
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	22	23 831	26 141	22 654	24 576
Summa kortfristiga skulder		315 871	330 131	311 075	324 567
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		1 220 388	1 104 014	1 183 319	1 073 144

Svetruck AB
556195-0873

2016040641428

BALANSRÄKNING

	Koncernen		Moderbolaget	
	2015-08-31	2014-08-31	2015-08-31	2014-08-31

Not

POSTER INOM LINJEN**Ställda säkerheter**

**Panter och därmed jämförliga säkerheter
som har ställts för egna skulder och för
förpliktelser som redovisats som avsättningar**

Fastighetsinteckningar	20 500	20 500	20 500	20 500
Företagsinteckningar	43 500	43 500	43 500	43 500
Summa ställda säkerheter	64 000	64 000	64 000	64 000

Ansvarsförbindelser

Spärrade bankmedel	110	110	110	110
Summa ansvarsförbindelser	110	110	110	110

H. C. A.
PAJ